

Z LEŚNEGO ŚWIATA

Nr 4/2015 (69)

BIAŁORUŚ. Pożyczka Banku Światowego

Bank Światowy udzielił pożyczki w wysokości 40,71 miliona dolarów (37 milionów euro) na rozwój leśnictwa na Białorusi. Pieniądze te zostaną przeznaczone na wzrost efektywności technik hodowli i odbudowy drzewostanów oraz utylizacji odpadów po wycince drzew. Young Chul Kim, dyrektor oddziału Banku Światowego na Białorusi ocenił, że pożyczka ta przyczyni się do powstania 25 tysięcy miejsc pracy w 88 działach gospodarki, zwiększy też dochody przedsiębiorstw i instytucji związanych z gospodarką leśną oraz produkcją energii. W latach 1994-2002 Bank Światowy udzielił Białorusi pomocy finansowej w wysokości 1,43 miliarda dolarów, co pozwoliło na wprowadzenie nowatorskich metod zarządzania w leśnictwie, certyfikacji, zaawansowanej techniki walki z pożarami. Tym razem pożyczka zostanie przeznaczona na zakup 74 harwesterów, 52 forwaderów i 6 maszyn służących do przetwarzania odpadów drzewnych. Planowana jest modernizacja szkółek leśnych oraz instalacja systemu monitoringu i komunikacji w sytuacji zagrożenia pożarowego wraz z zakupem nowoczesnego sprzętu gaśniczego. Przewidziano też modernizację strony internetowej białoruskich lasów państwowych. Białoruś otrzyma także grant w wysokości 2,74 mln dolarów z „Global Environmental Facility” (Globalnego Funduszu Ochrony Środowiska).

Źródło: www.hdfestforest.com

(TH)

NIEMCY. Szkody od wiatru

Huragan „Niklas”, który 31 marca 2015 r. przeszedł przez zachodnią i środkową Europę, uszkodził wiele budynków i spowodował liczne utrudnienia w ruchu. Szkody odnotowano także na terenach leśnych. Urząd Leśny Badenii-Wirtembergii szacuje je na około 300 tys. m³. Nigdzie na terenie landu nie zanotowano jednak szkód wielkopowierzchniowych, dlatego zdaniem urzędników, nie spowoduje to większych zakłóceń w gospodarce leśnej, ani perturbacji na rynku drzewnym. Zwiększona ilość pozyskiwanego drewna może nawet wpłynąć pozytywnie na rynek, wskutek ciągłości podaży surowca w miesiącach letnich.

Urząd zwraca jednak uwagę właścicielom lasów na sprawy bezpieczeństwa przy likwidowaniu skutków huraganu, gdyż usuwanie pojedynczych złomów i wywrotów stwarza liczne zagrożenia nawet dla osób sprawnie posługujących się pilarką. Dotyczy to zwłaszcza drzew rosnących w pobliżu linii energetycznych. Radzi więc korzystać w tych pracach z usług wyspecjalizowanych firm.

W drzewostanach iglastych należy zwrócić szczególną uwagę na terminowość prac pozyskaniowych, gdyż opóźnienia mogą wywołać nadmierne rozmnożenie korników.

Źródło: www.forstpraxis.de

(TZ)

ŁOTWA. Dobre wyniki sektora leśnego

W 2014 roku łotewskie Lasy Państwowe osiągnęły obrót 275,1 mln euro i zysk 76,9 mln euro – tak wynika z rocznego raportu organizacji. Zys przekroczył planowany poziom aż o 18,5 mln euro. Było to spowodowane przede wszystkim nieoczekiwanym wzrostem cen drewna przy spadku kosztów transportu. Jednocześnie, w kraju odnowiono rekordowo dużą powierzchnię leśną – 40 tys. ha, oraz wyeksportowano rekordową liczbę sadzonek – 8,8 mln sztuk, przede wszystkim do Szwecji, Finlandii, Estonii i Litwy. Inwestycje – głównie w drogi leśne, wyniosły 19,5 mln euro.

Źródło: old.lvm.lv

(WG)

FINLANDIA. Mniejsze zapotrzebowanie na drewno

Przemysł drzewny w Finlandii zanotował w ostatnich miesiącach duży spadek dochodów, spowodowany głównie zmniejszeniem się popytu na drewno okrągłe, a co za tym idzie, także dochodów z jego sprzedaży (o około 1-3%). Wynika to prawdopodobnie z faktu, że zima 2014 /2015 była bardzo łagodna i zmniejszyło się zapotrzebowanie na materiał opałowy. Według ekspertów, sytuacja ustabilizuje się pod koniec 2015 roku. Popyt na drewno w Finlandii od lat utrzymywał się na stałym poziomie. Aby zrealizować założenia gospodarcze należałoby w 2015 roku zwiększyć pozyskanie

drewna okrągłego o 1,7 miliona metrów sześciennych, co wydaje się jak na razie nieosiągalne.

Źródło: www.hdfestforest.com (TH)

CZECHY. Rynek drewna

W Republice Czeskiej po znacznym spadku cen kłód świerkowych w II kwartale 2014 r., w III kwartale ceny jeszcze raz zmniejszyły się do 62,1 euro/m sześć. Natomiast ceny buka wzrosły o 5,5 proc. do poziomu 57,1 euro/m sześć. Ceny iglastego drewna przemysłowego spadały od początku 2014 r. Cena przemysłowego drewna świerkowego w II kwartale 2014 roku obniżyła się o 3,3 proc. do poziomu 36,1 euro/m sześć., w stosunku do 2013 r. odpowiednie dane dla sosny wyniosły 0,8 proc. i 35,6 euro/m sześć. Znaczny spadek dotknął również cen przemysłowego drewna bukowego, które uległy obniżeniu o 3,7 proc. do poziomu 38,8 euro/m sześć.

Źródło: AFZ-Der Wald, 2/2015 (AK)

WIELKA BRYTANIA. Modyfikacja kodu genetycznego topoli

Naukowcy z Uniwersytetu w Manchester (pod kierownictwem Simona Turnera) odkryli, w jaki sposób modyfikować kod genetyczny topoli, aby stymulować jej intensywniejszy wzrost. Powodzenie tego przedsięwzięcia to pierwszy krok do uniezależnienia się od wpływu warunków pogodowych i klimatu w pozyskiwaniu drewna i innych surowców naturalnych.

Tempo wzrostu drzew jest zdeterminowane przez tempo dzielenia się komórek w pniu. Zidentyfikowano 2 geny (PXY i LCE), które są odpowiedzialne za tempo tego procesu. Sztuczne zwiększenie ich aktywności prowadzi do szybszego wzrostu drzewa, zwiększenia się liczby jego gałęzi oraz liczby i powierzchni liści. Obecnie trwają prace nad zweryfikowaniem postawionych hipotez w warunkach terenowych.

Źródło: www.sciencedaily.com (TH)

NIEMCY. Szkody od gryzoni

Jak poinformował Urząd Leśno-Drzewny Nadrenii Północnej-Westfalii, z wielu nadleśnictw tego kraju dochodzą raporty o uszkodzeniach upraw leśnych powodowanych przez drobne gryzonie. Z tego powodu uprawy leśne, zwłaszcza liściaste, z trawią pokrywą, poddawane są regularnej kontroli w celu wychwycenia świeżych szkód.

Jako głównych sprawców uszkodzeń identyfikuje się nornika burego i nornicę rudą. Zwłaszcza szkody powodowane przez nornicę są dobrze widoczne, gdyż dzięki zdolności wspinaczki ogryza ona z kory młode drzewka do wysokości kilku metrów. Norniki natomiast ogryzają głównie dolne części pędów. Obecność tych gatunków w uprawach można stwierdzić po charakterystycznych tunelowych chodnikach w darni, pokrytych skoszoną trawą. Innym dowodem ich bytności są ciemnozielone, walcowate odchody.

Główną metodą walki z plagą gryzoni jest ustawianie czatowni dla ptaków drapieżnych, takich jak myszołów zwyczajny lub kania ruda (w liczbie 2-4 sztuk na hektar). Przy bardzo dużych uszkodzeniach dopuszcza się zwalczanie chemiczne za pomocą rodentycydów.

Źródło: www.forstpraxis.de (TZ)

SZKOCJA. Transport drewna

W Szkocji opracowano strategiczny plan, którego celem jest odciążenie dróg publicznych od transportu drewna. Głównym fundatorem 19 projektów na łączną kwotę ponad 4,5 miliona funtów jest szkocki rząd w ramach Strategicznego Programu Transportu Drewna (STTS). Kluczowe cele tego przedsięwzięcia to: poprawa stanu głównych szlaków przewozu drewna (krajowych i lokalnych), budowa nowych dróg w lesie oraz zwiększenie nośności strategicznego mostu Ruthven. Przewidziano też wykorzystanie kolei do transportu surowca drzewnego. Plan zakłada współpracę lokalnych władz, leśników oraz firm transportowych. Rocznie w Szkocji przewozi się 7 milionów ton drewna.

Źródło: www.scotland.forestry.gov.uk (BK)

NIEMCY. Lasy bukowe Ostwestfalen-Lippe

Przed ponad 30 laty kompleks bukowych lasów Ostwestfalen-Lippe leżący we wschodniej części kraju związkowego Nadrenia Północna - Westfalia został przekształcony w obiekt zagospodarowany metodami półnaturalnej hodowli lasu. Kompleks ten obejmuje 2600 ha, z tego 600 ha jest rezerwatem ścisłym. Zgodnie z nowym planem urządzenia lasu zatwierdzonym przez landowego ministra środowiska, kolejne 800 ha kompleksu będzie wyłączona z użytkowania. Na pozostałym obszarze będzie prowadzona gospodarka leśna, przy czym głównym jej celem ma być naturalizacja lasu, co wiąże się ze stopniowym usuwaniem wprowadzonego tu sztucznie w przeszłości świerka. Plan jest opracowywany z udziałem leśnych i przyrodniczych ekspertów oraz konsultowany z przedstawicielami samorządów.

Projekt proekologicznego zagospodarowania lasów Ostwestfalen-Lippe wdrożony został w 1980 roku. Od roku 1996 jest on uznany za obszar NATURA 2000, a od roku 2013 ma status jednego z 30 najważniejszych obiektów biologicznej różnorodności w Niemczech.

Źródło: www.forstpraxis.de

(TZ)

BELGIA. Leśna Platforma Technologiczna

Leśna Platforma Technologiczna, powstała w 2005 roku z inicjatywy właścicieli lasów i przemysłu opierającego się na drewnie, udostępniła właśnie nowy portal FTP Research and Innovation (Badania i Innowacje). Na portalu tym można znaleźć informacje o bieżących i kontynuowanych projektach, związanych z leśnictwem i współfinansowanych ze środków UE. Baza danych zawiera ponad 180 projektów finansowanych z 7 Programu Ramowego (FP7). Użytkownicy portalu mają możliwość proponowania nowych pomysłów przedstawianych do dyskusji na forum FTP, a także ich oceny oraz komentowania. Więcej informacji pod adresem <http://www.forestplatform.net>

Źródło: www.cepf-eu.org

(BK)

BIAŁORUŚ. Pozyskanie soku brzożowego

Osipowickie Leśne Gospodarstwo Doświadczalne (obwód mohylewski) jest tegorocznym liderem w pozyskaniu oskoły – soku brzożowego. Od początku sezonu na jego terenie pozyskano 1,5 tys. ton tego surowca o wartości 2 miliardów rubli. W całej Republice Białorusi pozyskano dotąd 19,5 tys. ton soku brzożowego przy planowanym zbiorze 24 tys. ton.

Źródło: www.mlh.by

(WG)

FINLANDIA. Papierowe testy narkotykowe

Fińska firma VTT Techniczne Centrum Badawcze, jako pierwsza w świecie wyprodukowała papierowy test na obecność narkotyków. Produkcję oparto na zastosowaniu przeciwciał wykrywających cząsteczki narkotyków np. morfiny. Drukowanie, jako metoda produkcji, pozwalać będzie na osiągnięcie wysokiej wydajności, niskich kosztów produkcji oraz dowolności formy. Wcześniejsze doświadczenie firmy z testami do pomiaru stężenia hemoglobiny dowiodły, że papier może być nośnikiem różnych, nawet bardzo wymagających testów. W przyszłości testy papierowe mogą zastąpić bardzo popularne dziś testy plastikowe.

HISZPANIA. Las w kuchni

„Kuchnia z lasów” – książka wydana przez PEFC Hiszpania, aby pokazać zalety leśnych produktów żywnościowych, została uznana przez jury Gourmand World Cookbook Awards za „Najlepszą zrównoważoną książkę kucharską napisaną w języku hiszpańskim” (the Best Sustainable Cookbook in Spanish). Książka weźmie teraz udział w konkursie międzynarodowym „Gourmand best in the world”, który odbędzie się w chińskim mieście Yantai.

Znany hiszpański kucharz, Charo Val, który współpracował z PEFC Hiszpania przy tworzeniu książki, podkreśla potrzebę zapewnienia konsumentom żywności, która pochodzi ze zrównoważonych źródeł. W książce znalazło się dwadzieścia przepisów na potrawy m.in. z grzybów, trufli, ziół, orzechów piniowych, kasztanów, miodu, szynki.

Źródło: pefc.org/news-a-media

(MK)

FAO. Pomoc krajom rozwijającym się

13 kwietnia br. w Rzymie Organizacja Narodów Zjednoczonych do spraw Wyżywienia i Rolnictwa (FAO) i Norwegia podpisały porozumienie o wspólnej pomocy krajom rozwijającym się w monitorowaniu i raportowaniu informacji o zasobach leśnych i zmianach w powierzchni lasów. W projekcie zostanie zapewniony dostęp do źródeł danych pochodzących z obserwacji Ziemi, w tym z obrazowań satelitarnych, a także opracowana zostanie łatwa w użyciu platforma obróbki i interpretacji danych.

„Jednym z ważnych elementów projektu jest stworzenie opartego na chmurze obliczeniowej, efektywnego interfejsu przyjaznego dla użytkownika” - wyjaśnia Tiina Vähänen z Wydziału Oszacowania, Zarządzania i Ochrony Zasobów Leśnych FAO – „Zastosowanie tego interfejsu pozwoli na szybki dostęp do danych z teledetekcji, jak również do wysokowydajnych urządzeń komputerowych, nawet w krajach z ograniczonym dostępem do internetu.” Na początkowym etapie FAO zainstaluje nowy system w 13 krajach.

Źródło: www.fao.org/news

(MK)

KALIFORNIA. Pożary lasów a związki węgla

Pożary lasów i deforestacja powodują w Kalifornii większą emisję gazów cieplarnianych niż dotychczas sądzono. Wyniki badań, opublikowanych w „Forest Ecology and Management” mają duże znaczenie w odniesieniu do planów zmniejszenia emisji gazów

i efektywniejszego ograniczania skutków globalnego ocieplenia. Kalifornia jako jeden z niewielu regionów świata stawia sobie takie cele.

Wegetacja w naturalny sposób powoduje pochłanianie związków węgla z atmosfery (ograniczając skalę globalnego ocieplenia) natomiast wylesianie, pożary lasów i zmiany użytkowania ziemi (konwersja terenów leśnych na rolnicze) powodują emisję węgla do atmosfery i intensyfikację globalnego ocieplenia.

Badania dowiodły, że kalifornijskie lasy są niezwykle zasobnym źródłem związków węgla w skali kraju. Sekwoje z Narodowego Parku Sekwoi zawierają go więcej niż jakikolwiek inny ekosystem na Ziemi. Jeden hektar tego lasu wiąże więcej związków węgla niż generuje do atmosfery pięciuset Amerykanów rocznie. Park Narodowy Kings Canyon zajmuje pod tym względem drugie miejsce. Lasy i roślinność Kalifornii mają zasobność rzędu 850 milionów ton węgla (dane z roku 2010). W latach 2001-2010 wyemitowały one około 69 milionów ton węgla do atmosfery. Dwie trzecie pochodziło z dzikich, niekontrolowanych pożarów (które objęły około 6% badanego obszaru w ciągu tych 9 lat). Emisja węgla Kalifornii to 5-7% emisji całych Stanów Zjednoczonych.

Na tak duży zasięg emisji związków węgla przez kalifornijskie lasy wpływ miała wieloletnia polityka ograniczania zasięgu i intensywności naturalnych pożarów, która przyczyniła się do nadmiernego nagromadzenia się w lasach materii organicznej. W przypadku jej nadmiaru, pożary są wielokrotnie intensywniejsze, a ich skutkiem jest wysoka emisja związków węgla do atmosfery. Osiągnięcie celów stawianych przez władze Kalifornii do 2020 roku wymaga więc podjęcia nadzwyczajnych środków i zmiany polityki leśnej.

Źródło: www.sciencedaily.com (TH)

USA. Wypalanie lasu - korzyści ekologiczne

Rdzenni mieszkańcy Ameryki Północnej używali ognia w dziewiczych drzewostanach sosnowych do oczyszczenia terenu pod uprawę i polepszenia możliwości polowania. Wiek XX przyniósł nowe spojrzenie na las, nie tylko jako cenne źródło surowców, ale też miejsce wypoczynku i odnowy. To nowoczesne podejście, wraz z wielkoobszarowymi odnowieniami, pozwoliło leśnikom uzasadnić całkowite wyeliminowanie ognia z gospodarki leśnej. Szczególnie po zakończeniu II wojny światowej wraz ze wzrostem zapotrzebowania na drewno, zaczęto zalesiać coraz to większe obszary. Oczywiście było, że

w tej fazie rozwoju drzewostany są bezbronne podczas pożaru. Zupełne wyeliminowanie ognia z gospodarki leśnej okazało się jednak błędem. Destrukcyjnym, wielkoobszarowym pożarom lasu można bowiem zapobiegać przez kontrolowane użycie ognia, jako narzędzia w gospodarce leśnej. Wpływa to przede wszystkim na redukcję materiału palnego, co w konsekwencji ogranicza rozwój wielkich pożarów. Redukcja materiału palnego podczas jednego sezonu daje duże prawdopodobieństwo, że następny nie będzie niósł zagrożenia wielkoobszarowych pożarów. Dramatycznie przekonano się o tym w Parku Narodowym Yellowstone. Po latach gromadzenia się materiału palnego doczekano się gigantycznego pożaru.

Dziś na temat zasad stosowania i korzyści z wypalania w leśnictwie (z ang. *prescribed burning*) dostępna jest bogata literatura. Ogień jest narzędziem kompleksowym, tańszym i bezpieczniejszym dla środowiska niż środki chemiczne i zabiegi mechaniczne. Do jego właściwego użycia potrzebna jest jednak solidna wiedza, poparta szczegółowym planowaniem i analizami, odpowiednim sprzętem i doświadczoną załogą.

Źródło: www.forestry.about.com (BK)

NIEMCY. Klon polny drzewem roku

25 kwietnia obchodzony jest jako „Międzynarodowy Dzień Drzewa”. Tradycyjnie w tym dniu w Niemczech ogłasza się „Drzewo Roku”. Tym razem jest nim klon polny, niepozorny gatunek liściasty, występujący głównie na skraju lasu i w zadrzewieniach. W Meklemburgii – Pomorzu Przednim akcja sadzenia klonów polnych rozpoczęła się 11 kwietnia, w tzw. „lesie klimatycznym” w Fleesensee, założonym na gruntach porolnych, a jej kulminacja przypadła na 25-26 kwietnia, i uświetniona została udziałem ministra środowiska Tilla Backhausa.

Minister przypomniał, że w skali globalnej pokrywa leśna zmniejsza się o 13 mln hektarów rocznie, na skutek rabunkowej gospodarki. Z tego względu przy zakupie wyrobów z drewna należy przestrzegać zasady, aby pochodziło ono z legalnych źródeł, potwierdzonych certyfikatem zrównoważonej gospodarki leśnej. W Meklemburgii, podobnie jak w całej Europie, lesistość się zwiększa. Od 1990 roku zalesiono w tym landzie obszar ponad 10 tysięcy hektarów.

Źródło: www.forstpraxis.de (TZ)